

Samenvatting van het “Vooronderzoek Ecologische vergroening steenbekleding Markermeerdijken Uitdam”

Cyril Liebrand, EURECO ecologisch onderzoek & advies

In 2022 en 2023 is op de Markermeerdijk ten zuiden van Uitdam een vooronderzoek uitgevoerd waarin in vier monitoringrondes is nagegaan of een steenbekleding versneld vergroend kan worden en hoe daarbij te werk gegaan moet worden. De uitvoering van het vooronderzoek bestond uit het toepassen van een menging van split en teelaarde (verhouding 75%-25%) tussen de basaltzuilen in plaats van alleen split. Aan dit mengsel is een zadenmengsel toegevoegd. Voor het toe te passen zadenmengsel is van tevoren uitgebreid onderzocht welke plantensoorten geschikt zouden kunnen zijn voor een duurzame vergroening van de steenbekleding. Het zadenmengsel bestond uiteindelijk uit 42 soorten: 5 grassoorten en 37 soorten kruiden. Het inbrengen van het zadenmengsel is op twee manieren gebeurd: alleen in de bovenste 25% van de in te wassen ruimte tussen de basaltzuilen en in 100% van de in te wassen ruimte tussen de zuilen. Bij de eerste manier is eerst 75% van de ruimte opgevuld met een menging van split en teelaarde zonder zaden en is de overige 25% opgevuld met een menging van split en teelaarde waaraan zaden zijn toegevoegd. Bij de tweede manier is het zadenmengsel direct toegevoegd aan de menging van split en teelaarde en is de gehele ruimte tussen de basaltzuilen daarmee opgevuld. De eerste manier is bewerkelijker dan de tweede manier omdat hiervoor twee aparte handelingen nodig zijn. Bij de tweede manier is er sprake van een aanzienlijk verlies aan zaden doordat ze te diep in het inwasmengsel terecht komen om te kunnen kiemen.

De resultaten in kieming en vestiging van de ingezaaide soorten blijken vrijwel niet te verschillen tussen de twee manieren waarop de zaden zijn ingebracht. Uiteindelijk zijn 31 van de 42 ingezaaide soorten gekiemd en hebben al deze soorten zich gevestigd. In september 2023 zijn in het referentie-proefvak waarin alleen de menging van split en teelaarde is aangebracht (dus zonder zaden) toch 17 van de 42 ingezaaide soorten aangetroffen. Dit laat zien de planten in staat zijn zich snel te verspreiden mits de standplaatsomstandigheden in de omgeving van de ingezaaide plekken geschikt zijn, in dit geval dus door toepassing van een menging van split en teelaarde.

Naast de 31 soorten afkomstig uit het inzaaimengsel zijn in 2022 en 2023 in totaal 52 niet-ingezaaide soorten aangetroffen. Het betreft veelal soorten van min-of-meer vochtige standplaatsen. Deze soorten hebben zich vooral gevestigd in de drie proefvakken waarin een menging van split en teelaarde is toegepast en aanzienlijk minder buiten deze proefvakken. Dit laat zien dat alleen al het toevoegen van teelaarde aan het inwasmateriaal een positief effect heeft op het spontaan begroeid raken van steenbekledingen.

Zowel 2022 als 2023 kende qua weersomstandigheden relatief extreme periodes met langdurige warmte en droogte en soms veel wind. Desondanks zijn veel ingezaaide (en niet-ingezaaide) soorten in staat gebleken zich te vestigen op de steenbekleding waarop de standplaatsomstandigheden sowieso al extreem te noemen zijn.

Tot en met de laatste monitoringronde in september 2023 is er geen groenbeheer toegepast op de ontwikkelde begroeiing. Pas wanneer visuele inspectie van de steenbekleding in de knel komt dient overwogen te worden groenbeheer toe te passen.